МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Д Н І П Р О П Е Т Р О В С Ь К А О Б Л А С Н А Д Е Р Ж А В Н А А Д М І Н І С Т Р А Ц І Я
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙНАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ»
49006, м. Дніпропетровськ, вул. Свердлова, 70, тел/факс 8(056) 732-48-48
E-mail: doippo.adm@gmail.com. www. doippo. dp. ua

від 18.01 2016 р. № 52

Керівникам управлінь,
відділів освіти виконкомів
міських (районних) рад,
райдержадміністрацій,
керівникам загальноосвітніх
закладів

Методичні рекомендації
до Дня Соборності України
та Дня пам'яті Героїв Крут

З нагоди 97-річниці проголошення Акта злуки Української Народної Республіки і Західноукраїнської Народної Республіки та з метою належного відзначення Дня соборності України у 2016 році Президентом України Петром Порошенком видано Указ від 30.12.2015 № 731/2015 «Про відзначення у 2016 році Дня Соборності України», у якому наголошується на необхідності подальшої консолідації суспільства навколо ідеї єдності держави, виховання у громадян патріотизму, активної життєвої позиції, гордості за кращі історичні здобутки нашого народу, шанобливого ставлення до його героїв. Указ передбачає проведення цілого ряду важливих заходів і акцій за участю центральних і місцевих органів влади, державних установ, громадських та релігійних організацій, в тому числі і закладів освіти.

Згідно з Указом Президента України від 21.01. 1999 № 42/99 День Соборності України офіційно відзначається в Україні з 1999 року. 2011 року День Свободи України (22.11) і День Соборності України (22.01) Указ Президента України об'єднав в одне свято – День Соборності і Свободи. Указом Президента України від 13.11.2014 № 871_ День Соборності України відновлено. На законодавчому рівні вікопомну дату - 22 січня - закріплено у день проголошення Акта злуки Української Народної Республіки і Західноукраїнської Народної Республіки. Ці урочистості відбулися на Софійській площі Києва опівдні 1919 року. Рівно за рік IV Універсалом Української Центральної ради було проголошено створення нової незалежної

Української держави, яка з'явилася на уламках Російської та Австро-Угорської імперій.

В Універсалі Директорії, яку очолював Володимир Винниченко, у день злуки наголошувалось: «…Віднині воєдино зливаються століттями відірвані одна від одної частини єдиної України – Галичина, Буковина, Закарпаття, Наддніпрянська Україна. Здійснилися віковічні мрії, для яких жили і за які вмирали найкращі сини України. Віднині український народ має змогу об'єднати зусилля своїх синів для створення нероздільної, незалежної української держави на добро, на щастя українського народу».

Ідея соборності українським земель упродовж віків плекалася нашим народом. Духовно-культурна єдність древньої етнічної спільноти людей не дала українцям розчинитись серед сусідніх народів, які тривалий час володіли нашими територіями. У роки першої світової війни відбувся хвилюючий акт єднання січових стрільців і українських вояків, які воювали у складі армій ворогуючих імперій. Уперше за шість століть після розпаду могутньої феодальної держави Русі-України у 1919 році було зроблено рішучий крок до відродження великої європейської держави з давніми історичними коренями.

Та роз'єднане українське суспільство не змогло протистояти імперській агресії з боку більшовицької Росії, яка зазіхала на значну територію України. Сусідня Польща заволоділа Західною Україною. Тільки через два десятиліття, 22 січня 1939 року, вперше на офіційному рівні відбулося святкування соборності українців Карпатській Україні, яке зібрало близько 30 тисяч людей.

У 1990 році цього дня сталася знаменна подія: близько трьох мільйонів національно свідомих громадян утворили «живий ланцюг» між Києвом і Львовом, охопивши кілька областей. Це був вияв згуртованості суспільства, яке прокладало шлях до утвердження державності України. Такі «живі ланцюги» об'єднували два береги Дніпра і в 2008-2011 роках. Процес духовного єднання українського народу триває і сьогодні. Долаючи труднощі і перешкоди, ми крокуємо шляхом свободи і братерства, які є запорукою розбудови могутньої і самодостатньої європейської держави.

Щороку 29 січня українське суспільство відзначає ще одну важливу дату – вшанування пам'яті героїв бою під Крутами, який відбувся після проголошення 22 січня 1918 року утворення Української Народної Республіки. Всього через кілька днів новонароджена держава опинилася у стані війни з більшовицькою Росією. Оновлена імперія направила на Київ велику армію червоногвардійців і матросів, яка просувалась в кількох напрямках. Бій на залізничній станції біля селища Крути, що за 130 кілометрів від Києва, точився близько 5 годин. 4-тисячному війську агресора, очолюваному білогвардійським генералом Муравйовим, протистояв загін українських оборонців із трьохсот козаків, студентів та юнкерів київських навчальних закладів. Майже беззбройні і недосвідчені захисники хоч і відступили, але затримали наступ ворога на 4 доби.

27 юнаків-студентів потрапили у полон нападників і були розстріляні, у березні їхні тіла були перепоховані у Києві на Аскольдовій могилі. Ці події у радянські часи замовчувались або спотворювалися, і тільки недавно наші сучасники дізналися про героїв Крут, яких оспівав у своєму вірші Павло Тичина.

29 січня 1991 року, незадовго до проголошення незалежності України, , з ініціативи народного руху України і Студентської спілки національно-демократичною громадськістю на місці бою було встановлено пам'ятний хрест захисникам Батьківщини. На держаному рівні ця дата відзначається з 2004 року, щорічно набуваючи масштабності, а на місці поховання загиблих юнаків височіє пам'ятник. У багатьох містах України є вулиці й алеї Героїв Крут.

У певні історичні періоди по-різному можуть оцінюватися події та видатні особи, але живуча народна пам'ять ніколи не викреслює своїх героїв.

На виконання Указу Президента України Петра Порошенка від Указ від 30.12.2015 № 731/2015 «Про відзначення у 2016 році Дня Соборності України» і з метою донесення до українського суспільства, зокрема учнівської молоді, правдивої інформації про визвольні змагання українського народу на шляху соборності і державотворення протягом XX століття і в сьогоденні, виховання високих патріотичних почуттів та державницької позиції Дніпропетровський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти **рекомендує:**

1. Провести в освітніх закладах урочисті заходи (лінійки, радіолінійки, історико-літературні композиції) з відзначення Дня Соборності України та вшанування Героїв Крут.
2. Організувати покладання квітів до пам'ятників та пам'ятних знаків борцям за незалежність України, загиблим учасникам Революції Гідності та воїнам антитерористичної операції в Донецькій та Луганській областях.
3. Провести тематичні класні години, бесіди, учнівські конференції про етапи визвольних змагань українського народу на шляху утвердження державності.
4. Організувати у шкільних бібліотеках виставки відповідної літератури і матеріалів періодики, їхнє обговорення.
5. Провести дискусійні круглі столи на орієнтовні теми: «В єдності – сила народу». «Уроки історії очима сучасників».
6. Розробити бінарні уроки вчителів історії, української мови та літератури, українознавства, пов'язані із зазначеною тематикою.
7. Заохочувати учнів до поетичної творчості на патріотичну тему.
8. Провести конкурс малюнків, плакатів, стінгазет на орієнтовні теми: «Єднаймося в соборній Україні!», «Нас єднає Україна», «Дужі крила єднання народу», «Вкраїні слава і героям слава!».
9. Запросити на зустрічі громадських діячів, письменників, учасників Революції Гідності і воїнів АТО.
10. Переглянути хронікально-документальні фільми про об'єднавчі процеси в Україні 1918-19 років та героїв бою під Крутами у січні 1918 року.

<u>Рекомендована література:</u>

1. Указ Президента України від 30.12.2015 № 731/2015 «Про відзначення у 2016 році Дня Соборності України».
2. Указ Президента України від 12.06.2015 № 334 «Про заходи щодо поліпшення національно-патріотичного виховання дітей та молоді».

3. Постанова Верховної Ради України від 12.05.2015 № 373-VIII «Про вшанування героїв АТО та вдосконалення національно-патріотичного виховання дітей та молоді».
4. Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.09.2000 № 439 «Про затвердження рекомендацій щодо порядку використання державної символіки в навчальних закладах України».
5. Наказ Міністерства освіти і науки України від 27.10.2014 р. № 1232 «Про затвердження плану заходів щодо посилення національно-патріотичного виховання дітей та учнівської молоді».
6. Наказ Міністерства освіти і науки України від 26.06. 2015 р. «Про затвердження Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді, заходів щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді та методичних рекомендацій щодо національно-патріотичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах».
7. Лист Міністерства освіти і науки України від 25.07. 2014 № 1/9-376 «Про методичні рекомендації з питань організації виховної роботи у навчальних закладах у 2014/2015 навчальному році».
8. Лист Міністерства освіти і науки України від 29.07. 2014 №1/9-382 «Про особливі відповідальність педагогічних та науково-педагогічних працівників».
9. Лист Міністерства освіти і науки України від 24.06.2015 № 1/9-302 «Щодо протидії пропаганді сепаратизму та антиукраїнській ідеології в системі освіти».
10. Білик С.В. Нащадки козацької слави: організація національно-патріотичного виховання молодших школярів на військово-козацьких традиціях/Світлана Білик.–Харків: Основа, 2015.
11. Журавльов Д.В. Хто є хто в українській історії/ Денис Журавльов.- Х.: Клуб сімейного дозвілля, 2014.
12. Кожевніков В. Україна і Росія: сусіди, друзі, брати, вороги ? /валентин кожевніков.-К.:ПП «Панмедіа», 2014.
13. Ми віримо в твоє майбутнє, Україно! (Сценарії заходів національного спрямування).-Х.: Вид. група «Основа», 2014.
14. Михайлів Т.В. Видатні постаті українського державотворення: довідник/ Тарас Михайлів, таміла Михайлів.-К.:Основа, 2014.
15. Пономаренко Л.В. Ми–діти твої, Україно! Сценарії заходів національного спрямування. 1-4 класи.–Харків: Вид. група «Основа», 2014.
16. Снайдер Т. Украинская история, российская політика. Европейское будуще/Т. Снайдер.-К.: Дух і літера, 2014.
17. Уроки мужності в початковій школі:навч.-метод.посібник/уклад. Д.В. Ротфорд.– Харків: Вид. група «Основа», 2015.

Перший проректор В.Г. Долгополий

Методист лабораторії
виховних технологій Ж.М. Крижановська